Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0298

ES diplomātiskā stratēģija un ģeopolitiskā sadarbība Arktikā

Eiropas Parlamenta 2025. gada 26. novembra ieteikums Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos par ES diplomātisko stratēģiju un ģeopolitisko sadarbību Arktikā (2025/2116(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Arktikas jautājumiem un 2021. gada 7. oktobra rezolūciju par Arktiku: iespējas, problēmas un drošības jautājumi[1],

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas 1994. gada 16. novembra Jūras tiesību konvenciju (*UNCLOS*),

– ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2021. gada 13. oktobra kopīgo paziņojumu "Spēcīgāka ES iesaiste, lai nodrošinātu miermīlīgu, ilgtspējīgu un labklājīgu Arktikas reģionu" (JOIN(2021)0027),

– ņemot vērā Parīzes nolīgumu un Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām,

– ņemot vērā 2023. gada 19. jūnijā pieņemto Nolīgumu, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas,

– ņemot vērā Baltijas jūras valstu padomes izveidi,

– ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas 1989. gada 27. jūnijā pieņemto Konvenciju par pirmiedzīvotāju un cilšu tautām,

– ņemot vērā 2018. gada 3. oktobra Nolīgumu attiecībā uz neregulētas

[1] OV C 132, 24.3.2022., 113. lpp.

zvejniecības novēršanu atklātās jūras teritorijās Ziemeļu Ledus okeāna centrālajā daļā (Nolīgums par zveju Ziemeļu Ledus okeāna centrālajā daļā),

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Deklarāciju par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām,

– ņemot vērā 1920. gada 9. februāra Svalbāras līgumu (iepriekš – Līgums par Špicbergenas arhipelāgu),

– ņemot vērā 1996. gada 19. septembra deklarāciju par Arktikas Padomes izveidi (Otavas deklarācija),

– ņemot vērā trīs juridiski saistošos nolīgumus, par kuriem sarunas norisinājās Arktikas Padomes aizgādībā, proti, 2011. gada 12. maija Nolīgumu par sadarbību aeronavigācijas jomā un meklēšanā un glābšanā uz jūras Arktikā, 2013. gada 15. maija Nolīgumu par sadarbību naftas piesārņojuma atklāšanas un reaģēšanas jomā Arktikā un 2017. gada 11. maija Nolīgumu par starptautiskās zinātniskās sadarbības Arktikas jautājumos pastiprināšanu,

– ņemot vērā kopīgo paziņojumu pēc Eiropas Savienības un Kanādas 2025. gada samita: “Noturīga partnerība, vērienīga programma”,

– ņemot vērā ES biroja atklāšanu Nūkā, Grenlandē 2024. gada 15. martā,

– ņemot vērā Grenlandes premjerministra *Jens-Frederik Nielsen* runu Parlamentā 2025. gada 8. oktobrī,

– ņemot vērā Reglamenta 121. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A10-0229/2025),

A. tā kā Arktika ir reģions, kuru apdzīvo vairāk nekā četri miljoni cilvēku, kas pārstāv dažādas kultūras, kopienas un ekonomikas, un tāpēc tai arī turpmāk ir jābūt teritorijai, kurā valda miers un tiek aizsargāta bioloģiskā daudzveidība un trauslās ekosistēmas; tā kā konstruktīva sadarbība Arktikā būtu jāpasargā no pieaugošās globālās sāncensības;

B. tā kā ES gadu desmitiem ir bijusi iesaistīta gan Eiropas Arktikas daļā, gan plašākā Arktikas reģionā kā dalībniece ar stratēģiskām interesēm un ir būtiski ieinteresēta stratēģiski veicināt pozitīvus rezultātus drošības, sociālekonomiskajā un vides jomā, jo īpaši īstenojot daudzpusēju sadarbību;

C. tā kā Krievija kopš nelikumīgā agresijas kara pret Ukrainu sākuma ir būtiski pastiprinājusi savu militāro klātbūtni Arktikā; tā kā Krievijas militarizācija līdz ar lielāku Ķīnas klātbūtni ir mainījusi politisko un drošības situāciju šajā reģionā; tā kā Krievija ir noteikusi vienpusēju un nelikumīgu režīmu, kas reglamentē kuģošanu Ziemeļu jūras ceļā

(*NSR*), tostarp 2022. gada 5. decembrī pieņēmusi likumu, kas ierobežo ārvalstu karakuģu pārvietošanos, raisot nopietnas bažas par starptautisko tiesību, jo īpaši *UNCLOS*, neievērošanu un radot risku saasināt ģeopolitisko spriedzi Arktikā;

D. tā kā Arktikas reģions aizvien vairāk tiek izmantots militāriem mērķiem un vienlaikus totalitāri un autoritāri režīmi, piemēram, Krievija, veic darbības, kas vājina starptautisko tiesisko regulējumu attiecībā uz ieroču, tostarp kodolieroču, kontroli;

E. tā kā ir būtiski stingri ievērot teritoriālo integritāti un starptautiskās tiesības, jo īpaši *UNCLOS* un Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (SJO) konvencijas, lai saglabātu Arktiku kā drošu un stabilu reģionu; tā kā SJO ir pasaulē galvenā iestāde kuģošanas drošības un vides aizsardzības jomā un tās juridiski saistošās konvencijas un brīvprātīgās pamatnostādnes piemēro visā pasaulē, tostarp Arktikā;

F. tā kā visos ar Arktiku saistītajos politikas virzienos ir jāņem vērā šā reģiona atšķirīgā realitāte, tostarp atšķirīgās pārvaldības sistēmas, tiesiskais regulējums, infrastruktūras spējas un sociālekonomiskie apstākļi;

G. tā kā Arktikas Padome ir nozīmīgākais forums sadarbībai Arktikas reģionā; tā kā Arktikas Padomē darbojas trīs ES dalībvalstis un vēl divas Eiropas Ekonomikas zonas valstis, savukārt no visām Arktikas Padomes dalībvalstīm septiņas ir arī NATO dalībvalstis;

H. tā kā Arktikas Padome, kuras dalībnieki darbojas uz brīvprātības pamata un kurai nav juridiski saistošu pilnvaru, ir veicinājusi konstruktīvu sadarbību un noslēgusi vairākas saistošas vienošanās; tā kā ierobežotās pilnvaras mazina tās spēju reaģēt uz tādām būtiskām problēmām kā vides katastrofas vai pieaugošā ģeopolitiskā spriedze, kas varētu apdraudēt Arktikas kā zema spriedzes reģiona statusu; tā kā neizprovocētā Krievijas agresijas kara pret Ukrainu dēļ Arktikas Padomes politiskās sanāksmes ir apturētas, ierobežojot tās iespējas īstenot savas pilnvaras un pilnvērtīgi veikt savas funkcijas;

I. tā kā nav panākts progress attiecībā uz ES pieteikumu par pastāvīgas novērotājas statusa iegūšanu Arktikas Padomē;

J. tā kā Grenlandes, Islandes un Apvienotās Karalistes (*GIUK*) arktiskais koridors ir stratēģiski nozīmīgs, jo ļauj kontrolēt jūras satiksmi un atklāt hibrīdapdraudējumus; tā kā Somijas un Zviedrijas pievienošanās NATO ir padziļinājusi alianses orientāciju uz Arktiku un uzlabos tās pozīcijas šajā reģionā;

K. tā kā sasilšana Arktikas reģionā paātrinās aptuveni trīs reizes straujāk nekā vidēji pasaulē, paātrinot ledus izzušanu un apdraudot planētas klimatisko stabilitāti; tā kā vasarā jūras ledus strauji izzūd, novedot pie plaša mēroga dzīvotņu iznīcināšanas un no sniega un ledus atkarīgo sugu populāciju samazināšanās;

L. tā kā NATO 2022. gadā atzina klimata pārmaiņas par vienu no būtiskākajām problēmām un draudus pastiprinošu faktoru, kas

būtiski ietekmē drošību un militārās operācijas, tostarp Tālajos Ziemeļos, un noteica Tālos Ziemeļus par stratēģiski svarīgu reģionu, kurā Krievijas spēja kavēt sabiedroto spēku nostiprināšanos un kuģošanas brīvību Ziemeļatlantijas reģionā rada tiešu izaicinājumu aliansei; tā kā Arktiku var uzskatīt par reģionu, kur klimata un drošības jautājumu mijiedarbība ir visizteiktākā; tā kā Parīzes nolīguma un Eiropas zaļā kursa īstenošana joprojām ir priekšnoteikums, lai novērstu klimata pārmaiņu smagākās sekas;

M. tā kā mūžīgā sasaluma izzušana rada pārrobežu mēroga drošības, vides un bioloģisko apdraudējumu un tai ir postoša ietekme uz infrastruktūru, palielinot klimatam kaitīgas metāna emisijas un izraisot ilgstoši neaktīvu un nezināmu vīrusu un baktēriju atkārtotu parādīšanos, kā arī veicinot laikapstākļu izmaiņas visā Eiropā un ārpus tās; tā kā zemūdens mūžīgais sasalums Austrumsibīrijas Arktikas šelfā varētu kļūt par vēl vienu metāna emisiju avotu;

N. tā kā jūras ledus apjoma samazināšanās palielina interesi pasaules mērogā par Arktiku un tās resursiem; tā kā jūras ledus straujā atkāpšanās paver konkrētas iespējas izveidot sezonālus un, iespējams, visa gada garumā izmantojamus tirdzniecības koridorus, piemēram, Ziemeļu jūras ceļu, Ziemeļrietumu jūras ceļu un potenciālu nākotnes transpolāro maršrutu, kas varētu pārveidot globālo tirdzniecību un vienlaikus radīt būtiskas vides, drošības un pārvaldības problēmas Arktikā; tā kā skarbi laikapstākļi, ierobežotas meklēšanas un glābšanas spējas, augstas apdrošināšanas izmaksas un neatrisināti jautājumi saistībā ar šo jauno jūras maršrutu starptautisko juridisko statusu ir galvenie šķēršļi šo maršrutu pilnvērtīgai izmantošanai, savukārt daudzas ieinteresētās personas pieprasa, lai tie tiktu uzskatīti par daļu no “globālajiem kopresursiem”;

O. tā kā klimata krīzes dēļ pārmaiņas Arktikā neizbēgami ietekmē Eiropu; tā kā temperatūras un jūras līmeņa paaugstināšanās, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un ekstremāli laikapstākļi ietekmē kā cilvēkus, tā ekosistēmas Eiropā, un tas nozīmē, ka ir vajadzīga uz zināšanām un zinātni balstīta politika, kurā iesaistītas vietējās Arktikas kopienas un pētniecības iestādes;

P. tā kā Krievija ir ievērojami nostiprinājusi savu militāro klātbūtni un infrastruktūru Arktikā, tādējādi palielinot militāro spriedzi reģionā; tā kā 2023. gada Krievijas ārpolitikas koncepcijā Arktika ir noteikta par vienu no Krievijas prioritārajiem reģioniem; tā kā Arktikas militarizācija ir pretrunā sadarbības garam, kas līdz šim ir bijis Arktikas reģiona valstu attiecību pamatā;

Q. tā kā sadarbības padziļināšanās Arktikā starp Ķīnu un Krieviju, izveidojot kopīgus enerģētikas projektus, veicot investīcijas infrastruktūrā un dibinot kuģniecības uzņēmumus pārvadājumiem jaunajos Arktikas maršrutos, var nostiprināt stratēģisku aliansi, kas veicina resursu izmantošanu un ierobežo piekļuvi, kaitējot Arktikas

piekrastes kopienām, pirmiedzīvotājiem un globālajiem vides aizsardzības centieniem; tā kā Krievijas īstenotie kaimiņvalstu suverenitātes un teritoriālās integritātes pārkāpumi apvienojumā ar tās praksi ierobežot kuģošanu Azovas jūrā, Melnajā jūrā un Baltijas jūrā rada nopietnas bažas, kas jāņem vērā, novērtējot izredzes saglabāt mierīgu līdzāspastāvēšanu Arktikā;

R. tā kā Krievija jo īpaši pilnveido savu Arktikas infrastruktūru, būvējot un nododot ekspluatācijā universālus kodolledlaužus, tostarp "Chukotka" (projekts 22220), kas ir daļa no plašākas programmas, kuras mērķis ir padarīt iespējamu kuģošanu Ziemeļu jūras ceļā visu gadu; tā kā Krievija būvē papildu ledlaužus, lai atbalstītu savus stratēģiskos mērķus Arktikā;

S. tā kā 2023. gadā uzņemti satelītattēli atklāja plaša mēroga jaunu ēku un infrastruktūras būvniecību Novajā Zemļā — nomaļā Arktikas salā, ko Krievija vēsturiski ir izmantojusi kodolieroču izmēģinājumiem; tā kā šāda rīcība rada nopietnas bažas par kodolizmēģinājumu atsākšanu Arktikā un to radīto iespējamo apdraudējumu reģionālajai un vides drošībai; tā kā Krievijas militāro objektu būvniecības paplašināšana, tostarp Vrangeļa salā, kas ir *UNESCO* Pasaules mantojumā iekļauta teritorija un dabas rezervāts, rada nopietnas bažas no vides, drošības un juridiskās perspektīvas;

T. tā kā 2024. gada martā Krievija pieņēma dekrētu, ar ko tika paplašināta Krievijas Federācijas Arktikas zona, iekļaujot tajā Hantimansijskas autonomā apgabala Berezovskas un Belojarskas rajonus; tā kā šī paplašināšana ir daļa no Krievijas stratēģijas nostiprināt federālo kontroli pār dabas resursiem, pastiprināt savas teritoriālās pretenzijas un piesaistīt investorus, izmantojot īpašās ekonomiskās zonas stimulus;

U. tā kā Krievija ir pastiprinājusi hibrīddarbības Arktikas reģionā, tostarp īstenojot kiberoperācijas un slāpējot GPS signālu; tā kā Arktikas ūdeņos arvien vairāk tiek izmantoti novecojoši un slikti uzturēti Krievijas "ēnu flotes" kuģi, kas kuģo ar izdevīguma karogiem, lai apietu starptautiskās sankcijas, radot būtiskus riskus videi, drošumam un drošībai šajā neaizsargātajā reģionā;

V. tā kā Ķīna ir pasludinājusi sevi par "Arktikai tuvu valsti, ir paziņojusi par polārā zīda ceļa, kas ir iniciatīvas "Viena josla, viens ceļš" turpinājums, izveidi un pastāvīgi un strauji palielina savu pēdu uz ziemeļiem no polārā loka, tostarp investējot Krievijas uzņēmumos; tā kā Ķīnas 2025. gada Baltajā grāmatā par valsts drošību jaunajā laikmetā "drošība polārajos reģionos" ir noteikta par daļu no tās visaptverošās valsts drošības koncepcijas;

W. tā kā Ķīna ir pasludinājusi sevi par "Arktikai tuvu valstij", taču tas ir maldinošs apzīmējums, jo Ķīnai nav likumīga iemesla, privilēģiju vai pamatojuma attiecībā uz tās militāro klātbūtni Tālajos Ziemeļos; tā

kā zinātnisku pētījumu aizsegā Ķīna slepeni veic militāras un politiskas darbības, jo Ķīnas pētniecības objektiem Arktikā, piemēram, Huanhe pētniecības stacijai Svalbārā un Ķīnas un Islandes Arktikas zinātniskajai observatorijai, ir divējāda lietojuma potenciāls; tā kā 2024. gada oktobrī Ķīnas krasta apsardze paziņoja, ka tās kuģi pirmo reizi ir ienākuši Ziemeļu Ledus okeānā kopīgas patruļas laikā ar Krieviju, liecinot par koordinētām Ķīnas un Krievijas darbībām ar mērķi paplašināt savu stratēģisko klātbūtni Tālajos Ziemeļos;

X. tā kā pēdējos gados vairākas Eiropas valstis, pamatojoties uz valsts drošības apsvērumiem, ir bloķējušas Ķīnas mēģinājumus iegūt sensitīvu infrastruktūru Arktikā, tostarp Dānija 2016. gadā nolēma bloķēt Grenlandes Grenedāles jūras spēku bāzes iegādi, Somija 2018. gadā nolēma bloķēt Kemijervi lidostas, kas atrodas netālu no militārās zonas, iegādi un Norvēģija 2024. gadā apturēja zemes pārdošanu Sērefagerfjordā pircējiem no Ķīnas;

Y. tā kā Krievija un Ķīna pēdējos gados ir padziļinājušas sadarbību Arktikā, parakstot krasta apsardzes sadarbības nolīgumu, īstenojot kopīgas militārās mācības, piemēram, “Okeāns 2024” un “Klusā okeāna patruļa 2024” Arktikas tuvumā, kā arī īstenojot tehnoloģiskus un kuģubūves projektus un attīstot jaunus tirdzniecības koridorus Ziemeļu jūras ceļā, tādējādi stiprinot savu stratēģisko tuvināšanos Tālajos Ziemeļos; tā kā, neraugoties uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, Ķīna ir turpinājusi sadarbību Arktikā ar Krieviju, aizstājot rietumvalstu uzņēmumu investīcijas, kas tika pārtrauktas pēc rietumvalstu sankciju ieviešanas, reaģējot uz Krievijas pilna mēroga iebrukumu Ukrainā;

Z. tā kā Ķīna, izmantojot kravas kuģi, izmēģina tiešo maršrutu uz Eiropu caur Arktiku ar mērķi izveidot regulāru pārvadājumu maršrutu pa Krievijas Ziemeļu jūras ceļu, kas savienotu vairākas ostas Āzijā un Eiropā;

AA. tā kā Amerikas Savienoto Valstu pieeja Arktikai virzās uz plašāku iesaistīšanos, turklāt pirms tam no ASV puses bija izskanējuši vairāki nepieņemami paziņojumi par Grenlandi;

AB. tā kā pirmiedzīvotāju tautām un vietējām kopienām ir neaizstājamas tradicionālās zināšanas, tās darbojas kā Arktikas ekosistēmu galvenie pārraudzītāji un tās jau nesamērīgi skar klimata pārmaiņas, sociālekonomiskā atstumtība un vides degradācija, vienlaikus bieži vien tām paliekot izslēgtām no lēmumu pieņemšanas procesiem; tā kā Eiropas politikas veidotāju vidū valda vienprātība, ka pirmiedzīvotāji ir vēl vairāk jāatbalsta un ka viņu interesēm politikas veidošanā ir jāpiešķir lielāka prioritāte, vienlaikus nodrošinot, ka viņu kopienā balstītās zināšanas tiek novērtētas un ņemtas vērā visās politikas norisēs; tā kā Arktikas Padome ir veikusi būtiskus pasākumus, lai risinātu šo jautājumu;

AC. tā kā Dānija, Zviedrija un Somija ir parakstījušas 1996. gada Otavas deklarāciju, kurā ir apstiprināta apņemšanās nodrošināt Arktikas iedzīvotāju labbūtību, tostarp atzīstot īpašās attiecības ar pirmiedzīvotāju tautām un viņu kopienām, viņu unikālo ieguldījumu Arktikā un viņu tradicionālās zināšanas, un aicina ar viņiem pilnvērtīgi apspriesties un viņus iesaistīt lēmumu pieņemšanā;

AD. tā kā ES Arktikas reģioni ir vārti uz ES iesaisti un klātbūtni plašākā Arktikas reģionā, nodrošinot resursus Eiropas stratēģiskajai autonomijai, tomēr vienlaikus ir jāievēro vietējo kopienu intereses, tostarp jāņem vērā pieaugošais pieprasījums pēc dabas resursiem un jārespektē pirmiedzīvotāju tiesības; tā kā kohēzijas politikas ietvaros un no *Interreg* programmām, pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" un lauku attīstības programmas sniegtais ES atbalsts, kā arī atbalsts mazapdzīvotajām ziemeļu teritorijām un tādiem tīkliem kā Arktikas pilsētu mēru forums un *Arctic Six* alianse ir īpaši būtisks ES interesēm Arktikā;

AE. tā kā tādas iniciatīvas kā Barenca jūras Eiroarktiskā reģiona sāmu tautu samits, kas 2023. gadā notika Eiropas Parlamentā, var vēl vairāk stiprināt sadarbību ar sāmu kopienu;

AF. tā kā Grenlande Dānijas Karalistes vārdā vadīs Arktikas Padomi 2025.–2027. gadā, sniedzot būtisku iespēju stiprināt iekļaujošu un uz noteikumiem balstītu Arktikas pārvaldību;

AG. tā kā Grenlandes stratēģija paredz stiprināt tās diplomātisko pārstāvību visā pasaulē, tostarp ietver plānus atvērt birojus Otavā un Ņujorkā, vienlaikus saglabājot savas pārstāvniecības Vašingtonā, Pekinā, Reikjavīkā un Briselē; tā kā Pitufikā, Grenlandē izvietotā ASV militārā bāze ir stratēģiski būtiska NATO pretraķešu aizsardzības sistēmas darbībai un kosmosā veikto darbību novērošanai;

AH. tā kā ES pēc atkārtotiem Parlamenta aicinājumiem 2024. gada martā beidzot ir izveidojusi ES biroju Nūkā, tādējādi palielinot savu diplomātisko klātbūtni un padarot sadarbību ar Grenlandi ciešāku; tā kā ES un Fēru Salas ir vienojušās par ciešāku partnerību, tostarp par sadarbību, piemēram, zivsaimniecības, klimata un citos stratēģiskos jautājumos;

AI. tā kā Arktikas bagātīgie ogļūdeņražu, retzemju elementu, zivsaimniecības un citi resursi ir aizvien vairāk pieprasīti, ir vajadzīgi stingri ilgtspējas standarti un taisnīga ieguvumu sadale;

AJ. tā kā Arktikā ir daudzveidīgi ES zaļās un digitālās pārkārtošanas procesam būtiski energoresursi, tostarp ūdeņraža enerģija, hidroenerģija, vēja enerģija un ģeotermālā enerģija, kas var palīdzēt diversificēt un dekarbonizēt ES energoresursu struktūru; tā kā ir nepieciešamas stratēģiskas investīcijas, lai nodrošinātu kritiski svarīgo izejvielu pieejamību, kas ir būtiska ES rūpniecības konkurētspējai un aizsardzības spēju stiprināšanai;

AK. tā kā tādas iniciatīvas kā *Polar Connect* un *Vision 2030* paredz izveidot noturīgu Arktikas zemūdens kabeļu infrastruktūru, kas Grenlandi un Islandi savieno ar kontinentālo Eiropu; tā kā šādi projekti ir neaizsargāti pret hibrīdapdraudējumiem no ļaunprātīgu dalībnieku, piemēram, Krievijas un Ķīnas, puses;

AL. tā kā tādu Arktikas zemūdens optisko šķiedru kabeļu izstrāde, kuri savieno Eiropu ar Japānu un Dienvidkoreju, ir stratēģiska iespēja padarīt drošāku un ātrdarbīgāku digitālo savienojamību, stiprināt ES digitālo suverenitāti un padziļināt ES un Āzijas sadarbību; tā kā zemūdens kabeļu, cauruļvadu, sakaru sistēmu un transporta koridoru aizsardzība Arktikā ir īpaši būtiska ES un EEZ digitālajai, enerģētiskajai un ekonomiskajai drošībai;

AM. tā kā Grenlande, Islande un Norvēģija pārvalda Arktikas lielākās ilgtspējīgās zivsaimniecības un šajā reģionā tiek attīstītas speciālās zināšanas biotehnoloģijā un inovācijā, kas ir būtiskas ES nodrošinātībai ar pārtiku, zilajai ekonomikai un zinātniskajai līderībai; tā kā *UNCLOS* ir iekļauti noteikumi par valstu tiesībām, pienākumiem un atbildību aizsargāt vidi;

AN. tā kā Arktikas ekonomiskais potenciāls aptver ne tikai dabas resursus, bet arī tādas nozares kā ilgtspējīgs tūrisms, kosmosa tehnoloģijas un datu centru infrastruktūra, sniedzot ES iespējas veidot stratēģiskas partnerības, kas izmanto tādas priekšrocības kā reģiona unikālā ģeogrāfija, atjaunīgie energoresursi un ģeogrāfiskais tuvums stratēģiski svarīgiem partneriem;

AO. tā kā princips "nenodarīt būtisku kaitējumu" nozīmē attiecīgi neatbalstīt vai neveikt saimnieciskas darbības, kas būtiski kaitē vides mērķiem Regulas (ES) 2020/852 17. panta izpratnē[2];

AP. tā kā enerģētikas savienojumiem ar Arktiku, tostarp naftas un gāzes importam no Norvēģijas Barenca jūras, sašķidrinātās dabasgāzes (SDG) pārvadājumiem pa Arktikas kuģošanas ceļiem pārejas periodā uz ES enerģētisko autonomiju, atjaunīgās enerģijas eksportam un zaļā ūdeņraža no Islandes un Grenlandes potenciālam, ES atbalstītiem infrastruktūras projektiem, piemēram, zemūdens kabeļiem un cauruļvadiem, un sadarbībai pētniecībā un inovācijā ilgtspējīgas attīstības nolūkā ir izšķiroša nozīme ES enerģētiskajā drošībā un turpmākajā ekonomikas attīstībā, kā arī investīciju nodrošināšanā Arktikas vietējās ekonomikās un infrastruktūrā; tā kā uzticami energoresursu piegādes partneri un avoti ir priekšnoteikums vispārējai drošībai, kā to apliecināja Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā izraisītā enerģētikas krīze;

---

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

AQ. tā kā Arktika saskaras ar infrastruktūras trūkumu, kas ierobežo vietējo kopienu un citu iedzīvotāju iespējas; tā kā daudzfunkcionālu infrastruktūras projektu izstrāde varētu palīdzēt novērst gan šo trūkumu, gan plašākas drošības problēmas;

AR. tā kā jaunizbūvētie un plānotie SDG terminālļi, jo īpaši peldošās uzglabāšanas un regazifikācijas iekārtas, kuras izveidot ES dalībvalstis ir apņēmušās pēdējos gados, nodrošina būtisku piekļuvi Norvēģijas SDG, ļaujot vēl vairāk diversificēt piegādes un stiprināt to drošību; tā kā turpmāka ledlaužu projektēšana un būvniecība ir būtiska Arktikas izpētei un drošībai un Somijai šajā ziņā ir īpaša lietpratība;

AS. tā kā ES finansēta pētniecība, pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" partnerības un *Copernicus* satelītu pakalpojumi nodrošina datus, kas ir būtiski drošībai, klimatnoturībai, navigācijas drošībai un vides pārvaldībai Tālajos ziemeļos,

AT. tā kā droša, noturīga un autonoma satelītsavienojamība ir stratēģisks aktīvs, lai garantētu sakaru drošību, uzlabotu situācijas apzināšanu, aizsargātu kritisko infrastruktūru un stiprinātu ES spēju novērst hibrīdapdraudējumus un konvencionālos apdraudējumus Arktikā, atturēt no tiem un reaģēt uz tiem;

AU. tā kā kosmosa tehnoloģijām, tostarp pozicionēšanai, navigācijai, Zemes novērošanai un satelītsakariem, ir būtiska nozīme situācijas apzināšanai, vides monitoringam un savienojamības nodrošināšanai Arktikā; tā kā Norvēģijas ģeogrāfiskā atrašanās vieta un tādi objekti kā Annejas Kosmosa centrs, kā arī Arktikas satelītu platjoslas misija nodrošina ES kritiski svarīgu infrastruktūru un neatkarīgu piekļuvi kosmosam; tā kā ciešākai sadarbībai ar Norvēģiju kosmosa tehnoloģiju jomā ir īpaši būtiska nozīme ES Arktikas stratēģijas stiprināšanā un drošības veicināšanā;

AV. tā kā Eiropas Ārējās darbības dienestam (EĀDD) ir īpaši būtiska loma ES Arktikas politikas veidošanā un koordinēšanā,

1. iesaka Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos:

   a) paust nosodījumu par pieaugošo Arktikas militarizāciju, īpaši ņemot vērā Krievijas plašo militāro pārstrukturēšanu un Jūras kolēģijas izveidi, kas līdz ar Ķīnas skaidri paustajām interesēm Arktikā ir vēl vairāk saasinājušas reģionālo spriedzi un mazinājušas stabilitāti šajā reģionā;

   b) cieši uzraudzīt Ķīnas pieaugošās stratēģiskās intereses un darbības Arktikas reģionā saistībā ar "polāro zīda ceļu"; atzīt, ka Ķīnas pasludinātais mērķis līdz 2030. gadam kļūt par "polāru lielvaru", kā arī tās klātbūtnes paplašināšana, īstenojot

pētniecības misijas, veicot stratēģiskas investīcijas infrastruktūrā un attīstot divējāda lietojuma partnerības, var apdraudēt iedibinātos pārvaldības principus;

c) ņemt vērā visus iespējamos apdraudējuma scenārijus, kas saistīti ar situāciju Ukrainā, tostarp Krievijas klātbūtnes iespējamo nostiprināšanos Arktikā gadījumā, ja konflikts Ukrainā tiek iesaldēts; tādēļ pilnībā nodrošināt ES sankciju piemērošanu divējāda lietojuma tehnoloģiju eksportam, kas paredzētas Krievijas militārajai ekspansijai Arktikā, vienlaikus atbalstot Ukrainas iesaisti Arktikas pārvaldības struktūrās, tostarp izredzes iegūt novērotājas statusu attiecīgajos forumos; pastiprināt sankcijas pret ēnu flotes kuģiem, kas izmanto izdevīguma karogus, lai izvairītos no sankcijām Arktikā; uzlabot sankciju uzraudzības un izpildes mehānismus, tostarp īstenojot starptautisko sadarbību, lai nodrošinātu, ka ostas un apdrošināšanas sabiedrības šos kuģus iekļauj melnajā sarakstā; prasīt karoga valstīm uzņemties pilnu atbildību par vides un drošības standartu ievērošanu;

d) pilnībā apzināties *GIUK* kā jūras tranzīta koridora nozīmi un tā ciešo saistību ar ES interesēm, kā arī ņemt vērā riskus, kas saistīti ar šī reģiona kļūšanu par pelēkās zonas darbību norises vietu; sadarbībā ar konstruktīviem partneriem attiecīgi stiprināt šo valstu un teritoriju institucionālo noturību;

e) sadarboties ar dalībvalstīm un NATO sabiedrotajiem, lai stiprinātu atturošas reaģēšanas spējas, tostarp uzlabojot ES un NATO stratēģiskos dialogus par situāciju Arktikā un izlūkdatu apmaiņu un rīkojot kopīgas uz aizsardzību vērstas mācības Tālajos Ziemeļos, kuru pamatā būtu Zviedrijas, Somijas un Norvēģijas 2023. gadā rīkotās mācības “Arctic Challenge” un Dānijas vadītās militārās mācības “Arctic Light 2025”; stiprināt sadarbību ar NATO struktūrām un Eiropas Izcilības centru hibrīddraudu novēršanai, lai veidotu noturību un izstrādātu kopīgus standartus infrastruktūras aizsardzībai Arktikā; padziļināt praktisko ES un NATO sadarbību Arktikā tādās tām būtiskās jomās kā jūrlietu situācijas apzināšana, kritiskās infrastruktūras aizsardzība, loģistika un meklēšanas un glābšanas operāciju sadarbspēja; palielināt modrību ES sadarbībā ar ārējiem partneriem un izveidot ES līmeņa drošības pārbaudes mehānismus attiecībā uz ārvalstu pētniecības un infrastruktūras projektiem Arktikā;

f) vienlaikus strādāt pie tā, lai nepieļautu ģeopolitisko konfliktu izplatīšanos šajā reģionā, uzņemoties nozīmīgāku lomu Arktikā, un visaptveroši pārskatīt politiku attiecībā uz Arktiku, atsakoties no novecojušā Arktikas īpašā statusa jēdziena un to turpmāk izmantojot kā pieeju jaunu uzdevumu izvērtēšanai pašreizējā ģeopolitiskajā kontekstā;

g) ņemot to vērā, nodrošināt, ka ES darbības Tālajos Ziemeļos papildina NATO 2022. gada stratēģisko koncepciju un Savienība gūst labumu no alianses pastiprinātas klātbūtnes jūrā; veicināt NATO un ES sadarbības koordināciju konfliktsituāciju nepieļaušanai un kopīgu situācijas izpratni un stiprināt sadarbspēju starp ES dalībvalstīm un citiem NATO sabiedrotajiem Arktikā drošības, jūras uzraudzības, meklēšanas un glābšanas operāciju un kritiskās infrastruktūras aizsardzības jomā;

h) vērst uzmanību uz to, ka Eiropas Arktikas reģions kopā ar Baltijas jūras reģionu veido vienotu un savstarpēji saistītu telpu ar kopīgiem uzdevumiem un interesēm; atzīt, ka ES darbības Arktikā ir jāsaskaņo ar ES attīstības darbībām, kas tiek īstenotas ES ziemeļaustrumu pierobežas reģionos, un tās jāatbalsta, lai maksimāli palielinātu to ietekmi;

i) ņemot vērā iepriekš minēto un nesenos incidentus Baltijas jūrā, kas saistīti ar Krievijas ēnu flotes un Ķīnas kuģiem, ievērojami stiprināt būtiskas zemūdens infrastruktūras, jo īpaši zemūdens kabeļu un cauruļvadu, aizsardzību Arktikā, tostarp Grenlandes tuvumā, un pastiprināt sankciju un pretpasākumu piemērošanas regulējumu; ievērot un izpildīt *UNCLOS* 112.–115. pantā noteiktos pienākumus, kas ir būtiski, lai aizsargātu Eiropas digitālo un enerģētisko savienojamību no ģeopolitiskas ietekmes radītiem traucējumiem; izstrādāt ES un EEZ stratēģiju, lai uzraudzītu Ķīnas un Krievijas sadarbību Tālajos Ziemeļos un veiktu attiecīgus pretpasākumus, ņemot vērā, ka šāda sadarbība var apdraudēt kuģošanas brīvību un starptautisko tiesību ievērošanu;

j) atbalstīt kopīgu kiberdrošības un noturības standartu ieviešanu zemūdens kabeļiem, izkraušanas vietām un kritiskajai digitālajai infrastruktūrai Arktikā, tostarp izstrādājot kopīgus riska novērtējumus, nosakot ziņošanas par incidentiem prasības, veicot periodiskas noturības pārbaudes un vienlaikus atzīstot to stratēģisko nozīmi ES atvērtai stratēģiskajai autonomijai;

k) vērsties pret hibrīdapdraudējumiem, piemēram, kiberuzbrukumiem, GPS signāla slāpēšanu un viltošanu un zemūdens kabeļu bojāšanu, ieviešot nepieciešamos pastiprinātas uzraudzības un reaģēšanas mehānismus, kuru pamatā ir kopīga ES un NATO uzraudzības un reaģēšanas sistēma, un vairāk investējot modernizētos, drošos un autonomos satelītsakaros, tostarp palaišanas spējās, kā arī zemūdens dronos un jūras gultnes kartēšanā; šajā sakarībā sadarbībā ar Ziemeļvalstu partneriem atbalstīt ES finansētu hibrīdnovērošanas tehnoloģiju, tostarp bezpilota sistēmu, pētniecību, testēšanu un pakāpenisku ieviešanu, lai uzraudzītu hibrīdapdraudējumus un reaģētu uz tiem;

l) ņemot vērā kosmosa tehnoloģijās balstīto spēju, kas tiek izmantotas Arktikas reģionā Eiropas drošības nodrošināšanai, pieaugošo stratēģisko nozīmi un paļaušanos uz tām, stiprināt kolektīvo situācijas izpratni, noturību un stabilitāti Arktikā; turklāt veicināt ES virzītas investīcijas un partnerības ar uzticamiem sabiedrotajiem nolūkā nodrošināt kritisko Arktikas infrastruktūru un samazināt atkarību no autoritārām lielvarām, tostarp atbalstot ledlaužu ražošanu, ja iespējams, sadarbībā ar ES stratēģiskajiem partneriem;

m) atzīt pieaugošo ģeopolitisko konkurenci Arktikas jūras maršrutos, jo īpaši Ziemeļu jūras ceļā; tādēļ atbalstīt diplomātiskos dialogus ar mērķi izstrādāt skaidrus starptautiskus nolīgumus par kuģošanas brīvību un miermīlīgu sadarbību jūrlietu jomā, noraidīt vienpusējas prasības un veicināt starptautisko jūras tiesību piemērošanu saskaņā ar *UNCLOS*; attiecīgi publiski nosodīt Krievijas noteiktos ierobežojumus brīvai kuģošanai Ziemeļu jūras ceļā un Krievijas militārās infrastruktūras stiprināšanu gar to; atbalstīt starptautisko tiesību normu piemērošanu, lai vērstos pret mēģinājumiem leģitimizēt pretenzijas uz kuģošanas koridoriem vai projicēt ģeopolitisko ietekmi zinātniskās vai ekonomiskās sadarbības aizsegā; iesaistīties reģionālos dialogos par Nolīguma, kas saskaņā ar *UNCLOS* izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas, īstenošanu Arktikā;

n) ņemot vērā klimata pārmaiņu nesamērīgo ietekmi uz Arktiku un sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem un Arktikas pirmiedzīvotājiem steidzami uzlabot pielāgošanās stratēģijas, kurām ir arī drošības politikas dimensija, atbalstīt plašas uzraudzības iniciatīvas un ievērojami palielināt investīcijas pētniecības programmās, kurās prioritāte ir nepieciešamība līdzsvarot ekonomikas izaugsmi, vienlaikus aizsargājot Arktikas kritiskās ekosistēmas saskaņā ar Regulas (ES) 2020/852 17. pantā noteikto principu “nenodarīt būtisku kaitējumu”; atzīt, ka, lai gan klimata pārmaiņas apdraud Arktikas ekosistēmas, temperatūras paaugstināšanās būtiski ietekmē arī Arktikā dzīvojošos cilvēkus, uzsverot nepieciešamību pētniecības centrā izvirzīt Arktikas reģiona iedzīvotājus un nodrošināt, ka pētniecības rezultāti palīdz vietējām kopienām pielāgoties un kļūt noturīgākām;

o) ņemot vērā Arktikas dabas resursu, tostarp ogļūdeņražu, retzemju elementu un zivsaimniecības resursu, nozīmi, kopā ar dalībvalstīm stiprināt savstarpēji izdevīgas partnerības ar Grenlandi un citām Arktikas reģiona ieinteresētajām pusēm, tostarp pirmiedzīvotāju kopienām, ilgtspējīgas resursu ieguves un pārstrādes jomā, vienlaikus stingri ievērojot visaugstākos vides standartus, lai izvairītos no katastrofālām sekām,

piemēram, tādām, ko 2020. gada izraisīja naftas noplūde Noriļskā (Krievija); nodrošināt, ka šāda sadarbība, no vienas puses, veicina iedzīvotāju skaita pieaugumu un Arktikas vietējo kopienu atjaunotni un, no otras puses, samazina ES atkarību no Ķīnas un citām neuzticamām valstīm; ņemt vērā ES stratēģiskās intereses nodrošināt kritisko izejvielu piegādes no uzticamiem un līdzīgi domājošiem partneriem, kā arī panākt ES ekonomikas izaugsmi;

p) vienlaikus strādāt pie saistoša starptautiska vidiskās atbildības režīma izveides, lai nodrošinātu, ka piesārņotāji uzņemas pilnu atbildību par negadījumiem un ekoloģisko kaitējumu Arktikas ūdeņos, ņemot vērā jaunu Arktikas kuģošanas ceļu iespējamo atklāšanu;

q) ņemot vērā nepieciešamību ievērot un veicināt pirmiedzīvotāju tautu tiesības visā Arktikā, nodrošināt, ka arī pirmiedzīvotāju tradicionālās zināšanas, pieredze un intereses tiek pilnvērtīgi integrētas visos vides politikas un citu politikas jomu veidošanas procesos ES līmenī, kā arī sekmēt viņu valodu un kultūras aizsardzību;

r) ES sadarbībā Arktikā par prioritāti noteikt garīgās veselības, rakstpratības, valodas un jaunatnes programmas, reaģējot uz Arktikas pirmiedzīvotāju un jauniešu forumu ieteikumiem;

s) ievērot ANO Deklarācijas par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām 19. pantu, kurā noteiktas to tiesības; tāpat nodrošināt, ka saskaņā ar 1996. gada Otavas deklarāciju ES un dalībvalstu darbības Arktikas reģionā veicina pirmiedzīvotāju kopienu labklājību un tiesības un nenodara tām kaitējumu; ņemt vērā pirmiedzīvotāju pastiprināto saskari ar ārvalstu iejaukšanos un dezinformācijas kampaņām, kurās savtīgās interesēs tiek izmantoti sarežģīti un unikāli konteksti, un veikt attiecīgus pretpasākumus;

t) pilnībā integrēt 2013. gada Kirunas deklarācijas ieteikumus ES Arktikas politikā, tostarp atbalstot finansējuma palielināšanu atjaunīgajai enerģijai un ilgtspējīgai atkritumu apsaimniekošanai Arktikas kopienās, stiprinot mehānismus pirmiedzīvotāju tautu jēgpilnai līdzdalībai Arktikas pārvaldībā un lēmumu pieņemšanā, uzlabojot civilās drošības un ārkārtas reaģēšanas spējas Arktikā, tostarp meklēšanas un glābšanas un sagatavotības katastrofām infrastruktūru, un veicinot starpdisciplināras pētniecības un izglītības partnerības, tai skaitā atbalstu Arktikas jauniešiem un vietējām un pirmiedzīvotāju iestādēm;

u) veicināt Nolīguma par zveju Ziemeļu Ledus okeāna centrālajā daļā pilnīgu īstenošanu, aicinot parakstītājvalstis izveidot kopīgu zinātniskās pētniecības un uzraudzības programmu, kurā tiek izmantotas pirmiedzīvotāju zināšanas, pirms tiek piešķirta

atļauja jebkādām turpmākām komerciālas zvejas darbībām reģionā;

v) atzīstot, ka apdzīvota Arktika, pārrobežu infrastruktūra un noturīga sabiedrība ir stratēģiski svarīga Eiropas drošībai, stiprināt sadarbību ar Arktikas Eiropas daļu un tās iekšienē; jo īpaši atbalstīt ziemeļu–ziemeļu un austrumu–rietumu infrastruktūras projektu izstrādi Zviedrijas un Somijas Arktikas reģionā, īpašu uzsvaru liekot uz caurlaides spējas palielināšanu esošajā dzelzceļa posmā no Somijas līdz Ziemeļu Ledus okeānam un uz jaunu multimodālu transporta savienojumu izpēti, lai stiprinātu ES un Ziemeļvalstu savienojamību un militāro mobilitāti;

w) atzīstot noturīgas savienojamības nozīmi Arktikas kopienām un ES drošībai, izstrādāt ES instrumentus, kas aktīvi veicina lielāku ekonomisko integrāciju Arktikas reģionā, jo investīcijas pārrobežu infrastruktūrā palielina mobilitāti, stimulē inovāciju un uzņēmējdarbības attīstību un stiprina piegādes drošību un sagatavotību, sadarbojoties publiskā un privātā sektora dalībniekiem;

x) atzīt, ka ES atbalsts Arktikas attīstībai un sadarbībai šajā reģionā ir būtisks, lai stiprinātu attiecības starp Arktikas reģiona dalībniekiem, uzticēšanos un attīstības spējas mazapdzīvotos un neaizsargātos ziemeļu apgabalos;

y) atzīt, ka konkurētspēja un krīžu pārvarēšana sarežģītā drošības politikas vidē ir atkarīga no spēcīgas un inovatīvas sabiedrības un vietējiem uzņēmumiem ar pietiekamām spējām, kā arī no pārrobežu sadarbības starp politikas veidotājiem, pētniekiem, uzņēmumiem un kopienām; atzīt, ka ES ciešā dialogā ar attiecīgajām valstīm un reģionālajām struktūrām būtu jāturpina atbalstīt noturīgas un ilgtspējīgas Arktikas kopienas;

z) uzsverot starptautiskās zinātniskās sadarbības īpaši būtisko nozīmi Arktikas pārvaldībā un izpratnē par klimatu, atbalstīt pastāvīgu ES finansējumu Arktikas pētniecības projektiem un zinātniskajiem dialogiem un aktīvu līdzdalību tajos; veicināt atvērto datu kopīgošanu un zinātnisko atziņu integrēšanu politikas veidošanas procesos, vienlaikus nodrošinot, ka šāda zinātniskā sadarbība tiek īstenota, pilnībā apzinoties pašreizējos aizsardzības un drošības riskus, kas izriet no ģeopolitiskās situācijas;

aa) atzīt universitāšu unikālo lomu Arktikas lauku apvidos kā reģionālās attīstības un ekonomiskās izaugsmes virzītājspēkiem, veicinot inovācijas pētniecībā un uzņēmējdarbībā, piesaistot jaunpienācējus, pilnveidojot vietējās un reģionālās kompetences un prasmes, sekmējot reģionālo kohēziju un izplatot zināšanas

un informāciju, kas stiprina noturību un sagatavotību; atbalstīt Arktikas universitātes, tostarp nodrošinot tām finansējumu no dažādām ES programmām; stiprināt iniciatīvas, kas vērstas uz studentu un akadēmiskā personāla, kā arī pētnieku mobilitāti starp ES universitātēm un Arktikas augstākās izglītības iestādēm, tostarp Grenlandē, Islandē un Ziemeļnorvēģijā, lai veicinātu jaunas Arktikas ekspertu paaudzes rašanos un cilvēku savstarpējos kontaktus; palielināt finansējumu starpdisciplinārai pētniecībai Arktikā un atbalstīt Eiropas Arktikas pētniecības izcilības centra izveidi, izmantojot *Copernicus* pakalpojumus, atvērto datu infrastruktūru, uz vietas veiktus mērījumus un tradicionālās zināšanas, lai nodrošinātu praktiski izmantojamus zinātniskos risinājumus nolūkā atbalstīt ES līmeņa lēmumu pieņemšanu un sadarbību ar starptautiskajiem sadarbības partneriem;

ab) ņemot vērā to, ka Islandē pieaug atbalsts dalībai ES, atzinīgi novērtēt Islandes iestāžu ieceri līdz 2027. gadam sarīkot referendumu par sarunu par pievienošanos ES atsākšanu un apņemties ievērot tā iznākumu kā Islandes pilsoņu demokrātiski paustu gribu; vienlaikus aktīvi sadarboties ar Islandes valdību, lai popularizētu priekšrocības, ko sniedz dalība ES, un uzlabotu sagatavotību atjaunotam pievienošanās procesam, ja Islande oficiāli iesniegs atkārtotu pieteikumu, vienlaikus nekavējoties stiprinot sadarbību kopīgu interešu jomā un piedāvājot ES palīdzību cīņā pret hibrīdapdraudējumiem un ārvalstu iejaukšanos;

ac) atzinīgi novērtēt Islandes valdības lēmumu sākt sarunas par drošības un aizsardzības partnerību ar ES; norādīt, ka attiecīgajam nolīgumam būs būtiska nozīme turpmākajās ES un Islandes attiecībās;

ad) atzīt Norvēģiju par nozīmīgu ES un NATO sabiedroto un uzsvērt pastāvīgo nepieciešamību stiprināt sadarbību drošības un aizsardzības jomā, pilnībā ievērojot NATO saistības; ņemot vērā, ka Norvēģijas dalība ES gan atbilstu Norvēģijas nacionālajām interesēm, gan stiprinātu Savienības ģeopolitisko noturību, novēršot kritiskās nepilnības tās kolektīvajā aizsardzībā (jo īpaši attiecībā uz *GIUK* koridoru), izpētīt iespējas īstenot padziļinātu sadarbību ar Norvēģiju, tostarp Līguma par Eiropas Savienību 42. panta 7. punkta iespējamo attiecināšanu uz Norvēģiju, tai skaitā izvērtēt Norvēģijas pievienošanās ES iespējamību; uzsvērt, ka visaptveroša sadarbība aizsardzības jomā ar Norvēģiju jau ir iespējama, par ko liecina spēcīga Ziemeļvalstu sadarbība aizsardzības jomā, kurai būtu jākalpo par paraugu ciešākām ES un Norvēģijas attiecībām;

ae) ņemot vērā Norvēģijas īpaši būtisko lomu ES enerģētiskajā drošībā, šai valstij 2024. gadā nodrošinot ES vairāk nekā 30 %

no gāzes importa, uzlabot sadarbību enerģētiskās noturības un piegādes diversifikācijas jomā, kas līdztekus citiem stratēģiskiem infrastruktūras projektiem, piemēram, Baltijas jūras gāzes koridoram, sekmētu ES stratēģiskās autonomijas un lielākas noturības panākšanu un atkarības no Krievijas energoresursiem samazināšanu;

af) atzinīgi vērtē Norvēģijas pastāvīgo atbalstu Ukrainai, tostarp lēmumu piešķirt gandrīz 600 miljonus EUR Ukrainas pretgaisa aizsardzības sistēmu iegādei;

ag) ņemot vērā Parlamenta dziļās bažas par pieaugošajām ģeopolitiskajām pretenzijām attiecībā uz Grenlandi, ko pastiprina ārvalstu paziņojumi, kuros tiek apšaubīta Dānijas konstitucionālā kārtība un suverenitāte, kā arī ziņojumus par ārvalstu iejaukšanos tās iekšējās lietās, tostarp dažus ASV administrācijas paziņojumus, atkārtoti atbalstīt Grenlandes pašnoteikšanās tiesību ievērošanu, uzsverot, ka lēmumi par Grenlandes konstitucionālo nākotni un starptautiskajām attiecībām ir jāpieņem tikai Grenlandes tautai bez ārēja spiediena;

ah) ņemot vērā Grenlandes pieaugošo lomu Arktikas un Eiropas drošības sistēmās, kā arī pieaugošo Grenlandes iedzīvotāju atbalstu dalībai ES, par ko liecina aptaujas, saskaņā ar kurām aptuveni 60 % Grenlandes iedzīvotāju šobrīd atbalsta atgriešanos ES, atzinīgi novērtēt jebkādas Grenlandes valdības iniciatīvas stiprināt politiskās, institucionālās un ekonomiskās saites ar ES; mudināt ES iesaistīties padziļinātās stratēģiskajās un ekonomiskajās partnerībās, tostarp saistībā ar iespējamu Grenlandes pievienošanos ES, ja un kad Grenlandes iedzīvotāji paudīs šādu vēlmi; šajā sakarībā uzsvērt, ka dalība ES, kas sniedz piekļuvi tādām iniciatīvām kā *Iris*^{2} un *Galileo*, nodrošinātu Grenlandei lielāku ietekmi Arktikas pārvaldībā, garantētu līdzekļus tās būtisko ekosistēmu aizsardzībai un ļautu ilgtspējīgi attīstīt kritisko infrastruktūru, tiklīdz izveidotos jauni ziemeļu tirdzniecības ceļi, vienlaikus arī stiprinot tās drošību;

ai) ņemt vērā Grenlandes pirmo drošības stratēģiju “Grenlande pasaulē: par mums nekas netiek lemts bez mums – Grenlandes ārpolitika un drošības un aizsardzības politika 2024.–2033. gadam”, kas atspoguļo principu jēgpilni iekļaut Arktikas tautas šo reģionu ietekmējošas politikas veidošanā; ņemt vērā šajā stratēģijā iekļauto ieteikumu Nūkā izveidot miera veicināšanas centru, kas sekmētu dialogu un atbalstītu pētniecību un mediāciju;

aj) atzīt, ka Grenlande pievienojās ES sankcijām pret Krieviju pēc tās iebrukuma Ukrainā; uzsvērt, ka Komisijas biroja atvēršana Nūkā iezīmē jaunu posmu sadarbībā ar Grenlandi, kura, lai gan

nav dalībvalsts, jau sen uztur ciešas attiecības ar ES un ir saņēmusi tās finansiālo atbalstu, tostarp izglītības nozarē;

ak) stiprināt sadarbību ar Kanādu; uzsvērt ES un Kanādas partnerības stratēģisko nozīmi, ņemot vērā kopīgās demokrātiskās vērtības un globālo atbildību, un veicināt sadarbību drošības un aizsardzības jomā Arktikā kā daļu no vērienīga un tālredzīga ES un Kanādas attiecību satvara;

al) jo īpaši uzsvērt nepieciešamību pastiprināt sadarbību, lai pretdarbotos Krievijas un Ķīnas ļaunprātīgām darbībām Arktikā, vienlaikus veicinot ekonomikas attīstību un atgādinot, ka militārā sadarbība var arī stiprināt vietējās kopienas; attīstīt strukturētu dialogu ES un Kanādas Visaptverošā ekonomikas un tirdzniecības nolīguma[3] ietvaros, galveno uzmanību pievēršot ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai, starptautisko vides standartu īstenošanai, noturīgai infrastruktūrai, jūras maršrutu drošībai un pirmiedzīvotāju zināšanu izmantošanai lēmumu pieņemšanas procesos; atgādināt par ievērojamo ES un Kanādas sadarbības potenciālu attiecībā uz Kanādas dabas resursiem; veicināt ciešāku sadarbību zinātnes un kultūras jomā, lai nodrošinātu pilnvērtīgas iespējas pirmiedzīvotājiem un stiprinātu noturību Arktikas reģionā; uzsvērt, ka sadarbībai infrastruktūras attīstības un pārvaldības jomā un partnerības modeļiem ar pirmiedzīvotāju kopienām ir būtiska nozīme ES un Kanādas sadarbībā; par prioritāti noteikt ātru rīcību nolūkā padziļināt sadarbību ar Kanādu politiskajā, ekonomiskajā un drošības jomā, ņemot vērā tās kā vienas no Arktikas Padomes dibinātājām un stratēģiskās ES partneres lomu;

am) veicināt ES un ASV dialogu par Arktiku; uzsvērt daudzās kopīgās ES un ASV prioritātes šajā reģionā – no klimata un līdz sadarbībai drošības jomā; uzsvērt, ka ES un ASV sadarbība Arktikā ir īpaši būtiska, lai ierobežotu Krievijas un Ķīnas ietekmi un stiprinātu gan ES, gan ASV drošību;

an) uzsvērt, ka ir nepieciešams spēcīgāks reģionālais dialogs ar līdzīgi domājošiem partneriem Arktikā, un aicināt ES līderus sapulcināt šo partnervalstu vadītājus, lai izstrādātu kopīgu, nozīmīgu un dzīvotspējīgu ilgtermiņa stratēģiju Arktikai;

ao) stiprināt daudzpusējo pārvaldību un sadarbību Arktikas Padomē, īpašu uzmanību pievēršot Dānijas Karalistes priekšsēdētājvalsts pienākumiem 2025.–2027. gada periodā, kuru ietvaros būtiska loma ir Grenlandei; šajā sakarībā mudināt visas dalībvalstis

---

[3] Visaptverošs ekonomikas un tirdzniecības nolīgums (*CETA*) starp Kanādu, no vienas puses, un Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no otras puses (OV L 11, 14.1.2017., 23. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/37/oj).

uzturēt uz mieru un tiesiskumu balstītas pārvaldības sistēmas un atjaunot efektīvu daudzpusējo sadarbību, īpašu uzmanību pievēršot vides aizsardzībai, ilgtspējīgai attīstībai un pirmiedzīvotāju tiesībām;

ap) stiprināt sadarbību ar Arktikas Padomes novērotājām valstīm, piemēram, Japānu un Dienvidkoreju, galveno uzmanību pievēršot ilgtspējīgām tehnoloģijām, ledus laušanas spējām un kuģošanas drošībai, vienlaikus aizsargājot ES stratēģiskās intereses;

aq) atjaunot centienus atbalstīt ES pieteikumu oficiāla novērotāja statusa iegūšanai Arktikas Padomē un palielināt ES līdzdalību Arktikas Padomes darba grupās;

ar) palielināt finansējumu un atbalstu sadarbībai ar svarīgākajām Arktikas struktūrām, piemēram, Arktikas Ekonomikas padomi, Arktikas pilsētu mēru forumu un Arktikas reģiona valstu parlamentu deputātu pastāvīgo komiteju, tostarp sekmējot spēju veidošanu, kopīgus projektus un pētniecības iniciatīvas un atzīstot to būtisko nozīmi ilgtspējīgas attīstības un vietējās iesaistes veicināšanā visā Arktikas reģionā;

as) atzīt, ka, lai pilnveidotu un uzlabotu ES Arktikas stratēģiju, ir vajadzīgi arī papildu finanšu resursi; tādēļ nodrošināt, ka nākamā daudzgadu finanšu shēma stimulē stratēģiskas investīcijas Arktikas kuģniecības spējās, modernās sakaru sistēmās, loģistikas centros un atbalsta infrastruktūrā, tostarp ledlaužos; uzsvērt, ka, veicot šādas investīcijas, ir jāgarantē stingra vides standartu ievērošana un jānodrošina pirmiedzīvotāju jēgpilna līdzdalība visos politikas plānošanas un īstenošanas posmos;

at) paplašināt īpašā sūtņa Arktikas jautājumos pilnvaras, paredzot skaidrākus uzdevumus, piešķirot pietiekamus resursus un nosakot pienākumus uzraudzīt norises drošības un vides jomā, pārstāvēt ES Arktikas forumos, koordinēt Arktikas politiku, sadarboties ar pirmiedzīvotāju kopienām un ziņot Padomei un Parlamentam;

au) aicināt EĀDD paspārnē izveidot īpašu Arktikas jautājumu nodaļu, lai veicinātu plašāku un aktīvāku sadarbību ar Arktikas valstīm un ieinteresētajām personām; uzsvērt, ka ES būtu Arktikas reģions jāuzskata par ilgtermiņa partneri noturīgas labklājības nodrošināšanā, par prioritāti nosakot sadarbību ekonomikas, vides un drošības jautājumos; mudināt EĀDD veidot ar Arktiku saistītas speciālās zināšanas, tostarp apmācot darbiniekus un ciešāk sadarbojoties ar Arktikas kopienām un struktūrām, un stiprināt ES līdzdalību Arktikas Padomes darba grupās; uzsvērt, ka šī spēju veidošana ir jāatbalsta ar pietiekamu

finansējumu, tostarp resursiem personāla apmācībai, pētniecībai un partnerības veidošanai ar Arktikas kopienām un iestādēm, lai nodrošinātu visaptverošu, uz informāciju balstītu, efektīvu un koordinētu pieeju ES Arktikas politikai;

av) izpētīt iespējas izveidot oficiālu ES pārstāvniecību Fēru salās, lai veicinātu politisko dialogu, uzlabotu sadarbību zivsaimniecības, klimatnoturības un ilgtspējīgas attīstības jomā un stiprinātu ES stratēģisko klātbūtni Ziemeļatlantijas reģionā;

2. uzdod priekšsēdētājai šo ieteikumu nosūtīt Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, kā arī informatīvos nolūkos Arktikas valstu valdībām un parlamentiem un pirmiedzīvotāju pārstāvības organizācijām.